

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О.І. МАРИНЕСКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О.І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 3

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 1-ОП
ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ КОЛЕДЖУ**

(назва підрозділу)

. Загальні положення

1.1. Ця інструкція встановлює обов'язкові загальні вимоги безпеки під час виконання функціональних обов'язків і робіт для працівників ВСП «Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» (далі - коледж).

Працівники у своїй роботі керуються цією інструкцією і в обов'язковому порядку інструкціями з охорони праці по видам виконуваних робіт або інструкціями з експлуатації відповідного устаткування (обладнання).

Інструкція розроблена на підставі вимог Положення про розробку інструкцій з охорони праці (НПАОП 0.00-4.15-98), Типового положення про навчання з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) і Порядку розробки й затвердження власником нормативних актів по охороні праці, що діють на підприємстві (НПАОП 0.00-6.03-93).

1.2. До роботи допускаються особи:

- які мають освіту, відповідну до займаної посади (професії або виконуваним роботам) і кваліфікаційним вимогам установленими в законодавчому порядку;
- які пройшли інструктаж з охорони праці вступний при прийомі на роботу, первинний на робочому місці, повторний, позаплановий та цільовий в процесі роботи, інструктаж з пожежної безпеки та електробезпеки відповідно до встановленого порядку в коледжі;
- навчені навикам надавати першу долікарську допомогу.

1.3. Працівники коледжу зобов'язані:

- виконувати Правила внутрішнього трудового розпорядку коледжу, дотримуватись режиму праці та відпочинку.

- виконувати тільки ту роботу, яка доручена і з якої отримав інструктаж;

- знати і чітко виконувати правила по експлуатації, поведженню й утримуванню використовуваних у роботі засобів праці: устаткування, приладів, обчислювальної техніки, оргтехніки, робочого інструменту та інше;

- знати небезпечні та шкідливі фактори, які можуть виникнути на робочому місці (у робочій зоні), а також особливості впливу їх на працівника та вміти надати долікарську допомогу потерпілим;

- знати та вміти застосовувати запобіжний заходи й засоби захисту від впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів;

- знати місця підключення струмоприймачів та їх позначення, включення/вимкнення пристроїв (автоматів на щитках) на робочих місцях, у приміщеннях;

- знати маршрути шляхів евакуації із приміщення, поверху та корпусу, а також дії працівників у випадку виникнення пожежі й інших аварійних, надзвичайних ситуацій;

- знати місця знаходження засобів пожежогасіння та вміти їх застосовувати;

- при необхідності користуватися спецодягом, засобами індивідуального захисту, підтримувати їхню свіжість і справність;

- дотримуватися особистої гігієни в процесі виконання робіт і після їх закінчення.

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-якої з робіт чи під час перебування на території закладу;

1.4. При виконанні трудових обов'язків на працівників можуть впливати небезпечні і шкідливі фактори:

- підвищене значення напруги в електромережі, замикання якого може пройти через тіло людини (коротке замикання);

- перенапруга зорових аналізаторів;

- знижені або підвищені параметри мікроклімату: температура, вологість і швидкість руху повітря в робочій зоні;

- напруга зору, уваги, тривалі статичні навантаження;

- психічно-нервові й емоційні навантаження;

- падіння під час пересування;

- падіння предметів з висоти;

- та інші.

1.5. Під час роботи (робочого дня) забороняється:

- знаходження на робочому місці сторонніх осіб без виробничої необхідності;

- розмовляти по телефонам в особистих цілях;

- відволікатися самому й відволікати інших працівників від роботи, а також займатися сторонніми справами.

1.6. Про всі виявлені недоліки та порушення перед початком роботи, під час і після закінчення роботи, негайно повідомити керівника структурного підрозділу (робіт) і

приступати до роботи (продовжувати) необхідно тільки після повного їх усунення.

1.7. Меблі (столи, стільці, шафи та ін.) на робочих місцях у приміщенні необхідно розташовувати так, щоб вони не захаращували вихід із приміщення й не приводили до травматизму та нещасним випадкам. Проходи між столами, меблями повинні бути не менш 1,2 м. Забороняється вішати дзеркала на двері.

1.8. Паління в коледжу допускається тільки у відведених для цих цілей місцях за наказом начальника коледжу.

1.9. Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, або інші особи - свідки, повинні негайно повідомити безпосереднього керівника структурного підрозділу та інженера з охорони праці, і при необхідності викликати швидку допомогу по тел. 103.

1.10. Помітивши порушення правил безпеки іншими працівниками, слід попередити їх про дотримання вимог правил безпечного виконання робіт.

1.11. За порушення вимог даної Інструкції винні особи несуть дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до діючого законодавства України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. При необхідності провітрити приміщення, по закінченню чого усунути підвищену рухливість повітря (протяги).

2.2. Перевірити якість прибирання приміщення: при наявності забрудненості, нагромадження сміття в урнах - повідомити коменданта навчального корпусу, який повинен вжити необхідні заходи.

2.3. Оглянути й упорядкувати робоче місце:

- прибрати сторонні предмети й предмети, що не потрібні для виконання поточної роботи;
- забезпечити вільні проходи до робочих місць;
- при необхідності провести вологе прибирання поверхні робочого столу.

2.4. Перевірити оснащення робочого місця; справність, зручність і надійність розташування меблів.

2.5. Перевірити наявність достатнього освітлення. Місцеве освітлення (настільні світильники) відрегулювати, щоб не виникало сліпучої дії. Відрегулювати захисні пристрої на вікнах (штори, жалюзі) таким чином, щоб виключити пряме попадання сонячного світла на робоче місце.

2.6. Перевірити правильність підключення використовуваних струмоприймачів в електромережу.

2.7. Провести зовнішній огляд і перевірити:

- ізоляцію струмоведучих проводів, відсутність механічних ушкоджень і оголених місць шнурів електроживлення, відкритої електропроводки;
- цілісність і справність розеток, штепселів, вимикачів, корпусів електроустановок;
- наявність необхідних попереджувальних знаків (написів) безпеки.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.
- 3.2. Робоче місце (робочу зону) слід утримувати в порядку та чистоті, не захаращувати непотрібними в цей момент речами і предметами.
- 3.3. Утримувати вільні проходи до робочих місць.
- 3.4. Постійно стежити за справністю роботи електроприладів, мереж і інших електроустановок.
- 3.5. Під час роботи забороняється:
 - допускати натягування, перекручування, перегинання проводів електроживлення;
 - прокладати проводи, шнури й мережні проводи (Інтернет-проводи) по батареям опалення, поблизу або в зіткненні з нагріваючими поверхнями;
 - торкатися до неізольованих або ушкоджених проводів і електричних пристроїв; відкривати двері поверхових електрощитів; електрошаф;
 - самостійно проводити налагодження й ремонт електроприладів, апаратури й устаткування (якщо це не входить у службові обов'язки);
 - експлуатація кабелів, проводів з ушкодженою ізоляцією,
 - використовувати саморобні подовжувачі і тимчасову проводку;
 - використовувати ролики, вимикачі, штепсельні розетки, струмоведучі проводи для підвішування плакатів, одягу й інших предметів;
 - переносити електроприлади під напругою;
 - залишати без нагляду при виході із приміщення електроприлади під напругою;
 - використовувати саморобні електроустановки й електроустановки, не призначених для виконання службових обов'язків.
- 3.6. Під час пересування по території коледжу або з об'єкта на об'єкт за дорученням керівника (при місцевих відрядженнях) необхідно:
 - дотримувати Правил дорожнього руху в Україні розділ «Обов'язки та права пішоходів», який додається і є невід'ємною частиною цієї інструкції **(Додаток)**;
 - бути уважним, прислуховуватися до сигналів транспорту, що рухається; перебігати або переходити дорогу перед транспортом, що наближається - забороняється;
 - рухатися по тротуарам і пішохідним доріжкам;
 - остерігатися наступати на кришки люків і різні перекриття ям, канав і котлованів щоб уникнути падіння в них;
 - уникати здійснювати переходи по вимощенням під будинками;
 - виникати проходження через будівельні ділянки або ділянки, де проводяться ремонтно-будівельні роботи.
- 3.7. **Вимоги безпеки при експлуатації драбин або стрем'янок**
Дані вимоги безпеки не поширюються на працівників, які експлуатують

драбини або стрем'янки як засоби праці.

3.7.1. Для підняття на висоту працівникам необхідно використовувати тільки драбини або стрем'янки. Використання підручних засобів, приладів меблів - забороняється;

3.7.2. При використанні драбин або стрем'янок дозволяється підніматися по ним на висоту тільки до 1,3 м від рівня підлоги;

3.7.3. При необхідності підняття на висоту більш 1,3 м працівники зобов'язані до початку робіт пройти інструктаж з охорони праці та виконувати вимоги безпеки, зазначених в Інструкції з охорони праці № 41-ОП при виконанні робіт на висоті;

3.7.4. Всі використовувані драбини або стрем'янки повинні бути заводського виготовлення та проходити періодичну перевірку (випробування);

3.7.5. Перебувати на щаблях драбини або стрем'янки дозволяється тільки одному працівникові;

3.7.6. Перед експлуатацією драбин або стрем'янок необхідно провести візуальний огляд їх цілісності й перевірити:

- наявність обов'язкових написів: інвентарний номер; дата проведення наступних випробувань; належність підрозділу;
- наявність видимої відмітки, що позначає висоту рівної 1,3м;
- наявність на нижніх кінцях «башмаків» з гуми або іншого нековзного матеріалу;
- наявність на стрем'янках пристосувань (гаків, ланцюгів і ін.), що запобігають самовільне розсовування;
- надійність установки приставних драбин, щоб не допустити її зсування або випадкове перевертання.

3.7.7. При виявленні яких-небудь пошкоджень або невідповідності зазначеним вимогам експлуатувати драбини або стрем'янки забороняється;

3.7.8. Переносити драбини або стрем'янки необхідно акуратно, не травмувавши інших працівників.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати своє робоче місце, усі використовувані в роботі предмети та речі поставити на відведені місця.

4.2. Виключити електроприлади та освітлення з мережі (за винятком техніки й устаткування, режим роботи яких вимагає цілодобового підключення до електромережі: сигналізація; факс; холодильники).

4.3. Перевірити, щоб усі водопровідні крани були закриті.

4.4. Закрити вікна та кватирки.

4.5. Перевірити приміщення і переконатися, щоб не було тліючих предметів.

4.6. Працівник, який іде останнім, наприкінці робочого дня повинен закрити приміщення на замок і здати ключі на пост охорони.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. При виникненні аварійних і надзвичайних ситуацій, нещасних випадків необхідно припинити роботи, повідомити безпосереднього керівника і викликати

відповідні служби коледжу:

- начальника коледжу: тел. 7294635;
- заступник начальника з навчально-виховної роботи: тел. 7293605;
- заступник начальника з АГР: тел. 7294796;
- інженер з охорони праці: 0674874490;

при необхідності викликати міські служби по телефонам:

- пожежна охорона: 101;
- швидка допомога: 103;
- поліція: 102;

у вихідні та святкові дні повідомити чергового офіцера екіпажу .

5.2. У разі виникнення нещасного випадку, при можливості (якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших працівників і не приведе до більш важких наслідків), необхідно зберегти устаткування та обстановку на робочому місці у стані, який був на момент події. Якщо виникла аварійна ситуація, яка загрожує життю людини оперативно вжити можливі заходи по усуненню її причин.

5.3. До прибуття чергових фахівців вжити заходи по локалізації аварійних ситуацій і недопущенню людей у небезпечну зону.

5.4. При виникненні пожежі:

- вжити заходи по гасінню джерела з використанням первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників);
- діяти відповідно до інструкції «Порядок дій при пожежі».

5.5. Перша допомога при нещасних випадках.

5.5.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.5.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду

зазначеним чином при забруднених ранах.

5.5.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При підозріванні перелому черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозріванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5.4. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, а перев'язувати опіки бинтом.

5.5.5. Перша допомога при кровотечі.

- Підняти поранену кінцівку вгору.

- Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин.

Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

5.5. При усуненні наслідків аварії або стихійного лиха виконання правил безпеки для усіх категорій працівників обов'язкове.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко

Додаток

до інструкції з охорони праці № 1-ОП

ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПІШОХОДІВ ТА ПАСАЖИРІВ

(Витяг з Правил дорожнього руху,

затверджених постановою КМУ від 10.10.2001 р. № 1306)

1. Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а у разі його відсутності або неможливості рухатися по ньому - по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

2. Пішоходи, які переносять громіздкі предмети, або особи, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, велосипед чи мопед, везуть санки, візок тощо, якщо їх рух тротуарами, пішохідними чи велосипедними доріжками або узбіччями створює перешкоди для інших учасників руху, можуть рухатися по краю проїзної частини в один ряд.

3. За межами населених пунктів пішоходи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини, повинні йти назустріч руху транспортних засобів.

Особи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, мопед або велосипед, повинні пересуватися в напрямку руху транспортних засобів.

4. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості пішоходи, які рухаються проїзною частиною чи узбіччям, повинні виділити себе, а за можливості мати на зовнішньому одязі світлоповертальні елементи, для своєчасного їх виявлення іншими учасниками дорожнього руху.

5. Пішоходи повинні переходити проїзну частину по пішохідних переходах, у тому числі підземних і надземних, а у разі їх відсутності - на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч.

Якщо в зоні видимості немає переходу або перехрестя, а дорога має не більше трьох смуг руху для обох його напрямків, дозволяється переходити її під прямим кутом до краю проїзної частини в місцях, де дорогу добре видно в обидва боки, і лише після того, як пішохід упевниться у відсутності небезпеки.

6. У місцях, де рух регулюється, пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

У таких місцях пішоходи, які не встигли закінчити перехід проїзної частини дороги одного напрямку, повинні перебувати на островці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, а у разі їх відсутності - на середині проїзної частини і можуть продовжити перехід лише тоді, коли це буде дозволено відповідним сигналом світлофора чи регулювальника та переконаються в безпеці подальшого руху.

7. Перед виходом на проїзну частину з-за транспортних засобів, що стоять, та будь-яких об'єктів, що обмежують оглядовість, пішоходи повинні впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

8. Чекаючи транспортний засіб пішоходи повинні на тротуарах, посадкових майданчиках, а якщо вони відсутні, - на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

9. На трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, пішоходам дозволяється виходити на проїзну частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая.

Після висадки з трамвая необхідно залишити проїзну частину не затримуючись.

10. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком червоного та (або) синього кольору і (або) спеціальним звуковим сигналом пішоходи повинні утриматися від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

11. Пішоходам забороняється:

а) виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для

себе та інших учасників руху;

б) раптово виходити, вибігати на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід;

в) допускати самотійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

г) переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлено огороження;

г) затримуватися і зупинятися на проїзній частині, якщо це не пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху;

д) рухатися по автомагістралі чи дорозі для автомобілів, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку.

12. У разі причетності пішохода до дорожньо-транспортної пригоди він повинен надати можливу допомогу потерпілим, записати прізвища та адреси очевидців, повідомити орган чи підрозділ поліції про пригоду, необхідні дані про себе і перебувати на місці до прибуття працівників поліції.

13. Пішохід має право:

а) на перевагу під час переходу проїзної частини позначеними нерегульованими пішохідними переходами, а також регульованими переходами за наявності на те відповідного сигналу регулювальника чи світлофора;

б) вимагати від органів виконавчої влади, власників автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів створення умов для забезпечення безпеки дорожнього руху.

Посадку (висадку) дозволяється здійснювати пасажиром після зупинки транспортного засобу лише з посадкового майданчика, а в разі відсутності такого майданчика - з тротуару чи узбіччя, а якщо це неможливо, то з крайньої смуги проїзної частини (але не з боку суміжної смуги для руху), за умови, що це буде безпечно та не створить перешкод іншим учасникам руху.

14. Пасажири, користуючись транспортним засобом, повинні:

а) сидіти або стояти (якщо це передбачено конструкцією транспортного засобу) в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування;

б) під час пересування на транспортному засобі, обладнаному ременями

безпеки, бути пристебнутими, а на мотоциклі і мопеді - в застебнутому мотошоломі;

в) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення автомобільних доріг;

г) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху.

15. Пасажирам забороняється:

а) під час руху відвертати увагу водія від керування транспортним засобом та заважати йому в цьому;

б) відчиняти двері транспортного засобу, не переконавшись, що він зупинився біля тротуару, посадкового майданчика, краю проїзної частини чи на узбіччі;

в) перешкоджати зачиненню дверей та використовувати для їзди підніжки і виступи транспортних засобів;

г) під час руху стояти в кузові вантажного автомобіля, сидіти на бортах або в не обладнаному для сидіння місці.

16. У разі дорожньо-транспортної пригоди пасажир причетного до пригоди транспортного засобу повинен подати можливу допомогу потерпілим, повідомити про пригоду орган чи підрозділ міліції і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

17. Пасажир під час користування транспортним засобом має право на:

а) безпечне перевезення себе і багажу;

б) відшкодування завданих збитків;

в) отримання своєчасної і точної інформації про умови і порядок руху.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко